

ชื่อวิทยานิพนธ์ : วิธีการพัฒนาจิตตามแนวกลินในพระพุทศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัย : พระชุมพล จิตธมโม (แก้วนวน)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสิริรัตนานุวัตร, รศ.ดร., พธ.บ., ป.ธ.๕., พธ.ม., Ph.D.(ปรัชญา)

: พระครูพิพิธจารุธรรม, ดร., น.ธ.เอก., พธ.บ., กศ.ม., ศน.ด.(พุทธศาสนศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๐/มกราคม/๒๕๕๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษากลิน ๑๐ ที่ปรากฏในพระพุทศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาถึงวิธีการฝึกกลิน ๑๐ ในพระพุทศาสนาเถรวาท ๓) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาจิตตามแนวกลิน ๑๐ ที่ปรากฏในพระพุทศาสนาเถรวาท เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากคัมภีร์พระพุทศาสนาเถรวาท อันได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และคัมภีร์อื่น ๆ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า กลิน ๑๐ นั้น เป็นกรรมฐานชนิดหนึ่งในพระพุทศาสนาเถรวาท จากบรรดากรรมฐานทั้งหมด ๔๐ วิธี ที่พระพุทธองค์ได้ทรงวางหลักวิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นวิธีการฝึกอบรมจิตสำหรับพุทธสาวก เป็นกรรมฐานที่มีประสิทธิภาพมาก ทรงพลัง ทำให้จิตเกิดสมาธิได้เร็ว มีอานิสส อานาฬามาก วิธีการฝึกจิตตามแนวทางแห่งกลินนั้น จุดมุ่งหมายก็เพื่อทำสมาธิให้เกิดขึ้น อีกทั้งยังใช้เป็นฐานในการฝึกจิตเพื่อทำอภิญญาให้เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ กลินยังเป็นกรรมฐานที่สามารถฝึกจิตให้ถึงฌานได้เร็วกว่ากรรมฐานอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เพราะการเพ่งกลินนั้น อุกคหนิมิตและอุปจารสมาธิเกิดขึ้นได้ง่าย เมื่ออุคคหนิมิต และอุปจารสมาธิเกิดขึ้น การได้ฌานนั้นก็เร็ว อีกทั้งยังสามารถพัฒนาจิตให้สูงขึ้นได้ถึงระดับฌานสมาบัติ ๘ และในกรณีที่ได้บรรลุธรรมถึงขั้นพระอนาคามีหรือพระอรหันต์ด้วยแล้ว สามารถที่จะเข้านิโรธสมาบัติได้ ซึ่งเป็นอานิสสข้อหนึ่ง อันเกิดจากการฝึกจิตตามแนวทางแห่งกลินในพระพุทศาสนาเถรวาท และใช้ฌานนั้นเป็นบาทฐานในการเจริญวิปัสสนากรรมฐานต่อไป เพื่อจุดมุ่งหมายสูงสุดในทางพระพุทศาสนา คือ นิพพาน

วิธีการพัฒนาจิตตามแนวกสิณในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น ก็คือ เป็นกระบวนการฝึกอบรมจิต เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ฝึกปฏิบัติทั้งในด้านกาย วาจา และใจ เพื่อความบริสุทธิ์แห่งจิต เป็นการวางรากฐานทางจิตให้มีศักยภาพ พร้อมเหมาะที่จะนำไปใช้ทำงานทางปัญญา กล่าวคือ เป็นการเจริญวิปัสสนาภาวนาโดยมีสมถะเป็นบาท หรือ เรียกว่า “สมถยานิกะ” นั้นเอง ซึ่งเป็นแบบวิธีในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงสภาวะที่เรียกว่า “จิตตวิสุทธิ”